

มองเศรษฐกิจจีนในทศวรรษหน้า (ค.ศ.2020 – ค.ศ.2030)

นับตั้งแต่ที่จีนปฏิรูปเศรษฐกิจและเปิดประเทศในปี 1978 อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจจีนในช่วง 4 ทศวรรษที่ผ่านมา มีค่าเฉลี่ยปีละ 9.6% แต่หากย้อนมองช่วง 2 ทศวรรษก่อนการปฏิรูปเศรษฐกิจ (ค.ศ.1953-ค.ศ.1977) จีนมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ เฉลี่ยปีละ 5.9% และในปี 1953 จีนมีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ(GDP) 30,000 กว่าล้านUSD ปัจจุบัน(ปี 2018)อยู่ที่ 13.6 ล้านล้านUSD เพิ่มขึ้นประมาณ 453 เท่า คิดเป็นสัดส่วน 15.9% ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของโลก

ปี 1977 ก่อนการปฏิรูปเศรษฐกิจเพียงหนึ่งปี ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติต่อหัว (Gross Domestic Product per capita) เท่ากับ 198 USD (คำนวณตามอัตราแลกเปลี่ยนขณะนั้น 1.7 หยวน ต่อ 1 USD) จากนั้นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 8,836 USD ในปี 2017 และคาดการณ์ว่า ปี 2030 จะเพิ่มเป็น 13,217 USD อีกทั้งเมื่อปี 1978 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของจีนอยู่อันดับ 11 ของโลก ปี 2010 ขยับขึ้นเป็นอันดับ 2 แทนที่ประเทศญี่ปุ่น และอยู่ในอันดับดังกล่าวจนถึงปัจจุบัน

การค้าระหว่างประเทศของจีนช่วงปี 1950 ถึง ปี 1977 มูลค่าการส่งออกและนำเข้ามีน้อยมาก คิดเป็นสัดส่วนเพียง 3.2% ของมูลค่าการส่งออกและนำเข้าในปี 2018 แต่หลังจากปี 1978 มูลค่าดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และปี 2013 ขึ้นแทนเป็นอันดับ 1 ของโลก เช่นเดียวกับปี 2018 จีนยังคงเป็นประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกและนำเข้ามากที่สุด ประมาณ 4.623 ล้านล้านUSD คิดเป็นสัดส่วน 11.8% ของมูลค่าการส่งออกและนำเข้าทั่วโลก

ด้านสังคม ในปี 1977 ประชากรร้อยละ 80 (ประมาณ 770 ล้านคน)อาศัยอยู่ในชนบท มีความเป็นอยู่ยากลำบาก ชุมชนเมืองมีสัดส่วนเพียง 17.5% ปัจจุบันชุมชนเมืองเพิ่มขึ้นเป็น 58.5% และปี 2030 จะเพิ่มเป็น 64% จำนวนประชากรภาคชนบทได้ลดลงกว่าครึ่ง

ถึงแม้ว่า เศรษฐกิจจีนเข้าสู่ภาวะชะลอตัวอย่างชัดเจนในปี 2015 อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจลดลงต่อเนื่องมาอยู่ที่เฉลี่ยปีละต่ำกว่า 7% ซึ่งใกล้เคียงกับอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวมของภูมิภาคเอเชีย (มุ่งเน้นที่ 10 ประเทศสมาชิกอาเซียน จีนและอินเดีย) แต่จีนยังคงมีบทบาทความเป็นผู้นำเศรษฐกิจโลก มีมูลค่าการส่งออกมากเป็นอันดับ 1 และมูลค่าการนำเข้ามากเป็นอันดับ 2 ของโลก

ปัจจัยสำคัญที่หนุนนำให้เศรษฐกิจจีนเติบโตอย่างต่อเนื่องมาหลายทศวรรษ ได้แก่

1. นโยบายเศรษฐกิจแบบการตลาดนำ ทำให้การจัดสรรทุนและทรัพยากรภาคการผลิตมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งให้ผลลัพธ์ที่ดีกว่านโยบายเศรษฐกิจแบบวางแผนจากส่วนกลาง ขณะเดียวกันมีการพัฒนาเศรษฐกิจระดับจุลภาค ให้มีความสามารถในการแข่งขัน และลดสัดส่วนการถือครองของภาครัฐเพื่อให้เอกชนเข้าเป็นเจ้าของกิจการ

2. เงินทุนจากเงินออมภายในประเทศเอื้ออำนวยต่อการลงทุนพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ทศวรรษ 80 เป็นต้นมา จีนมีเงินออมภายในประเทศทั้งจากภาคประชาชน ภาควิสาหกิจ และภาครัฐ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเงินออมภาคประชาชน มีสัดส่วน 35% - 40% ของ GDP และหลังจากที่เงินเข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลกในปี 2001 เงินออมภาคประชาชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2008 มีสัดส่วนสูงสุดถึง 52% ของ GDP ทั้งนี้เนื่องจากช่วงปี 2001 ถึง ปี 2010 การส่งออกของจีนเติบโตอย่างรวดเร็ว เฉลี่ยปีละ 20% ช่วยผลักดันให้เศรษฐกิจจีนเติบโตเฉลี่ยปีละ 10.6% และประชาชนในฐานะหน่วยการผลิตย่อยมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 8.2% ตัวเลขสัดส่วนเงินออมดังกล่าวได้ปรับลดภายหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจโลกจากปัญหาเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตาม จีนยังคงเป็นประเทศที่มีสัดส่วนเงินออมอยู่ในอันดับต้นของโลก โดยมีมากกว่า 40% ของ GDP ขณะที่ค่าเฉลี่ยทั่วโลกอยู่ที่ 20% ของ GDP และประเทศตลาดเกิดใหม่มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 15% ของ GDP

3. การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ และขยายการค้าระหว่างประเทศ ช่วยกระตุ้นให้วิสาหกิจของจีนพัฒนาเทคโนโลยี การบริหารจัดการ และมีมือแรงงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ปี 1979 จีนประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจร่วมทุนจีน-ต่างชาติ เพื่อเอื้ออำนวยให้จัดตั้งวิสาหกิจร่วมทุนระหว่างทุนจีนกับทุนต่างชาติ วิสาหกิจความร่วมมือระหว่างจีนกับต่างชาติ และวิสาหกิจทุนต่างชาติ(100%) ซึ่งได้รับความสนใจจากนักลงทุนต่างชาติ โดยเฉพาะนักลงทุนฮ่องกงและนักลงทุนไต้หวัน

4. การพัฒนาอุตสาหกรรมและยกระดับชนบทสู่ความเป็นเขตเมือง ก่อเกิดการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่หลายด้าน เช่น พลังงาน ระบบขนส่ง คมนาคม สื่อสาร ฯลฯ โดยในช่วง 3 ทศวรรษแรกนับจากปี 1978 เงินลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน มีรวมกว่า 30 ล้านล้านหยวน หรือมีสัดส่วน 40% ของเงินลงทุนทั้งประเทศ โดยที่เงินลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 19.9% ซึ่งเป็นอัตราการเพิ่มที่สูงกว่าอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นเฉลี่ยของ GDP ในช่วงเวลาเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ไม่สามารถส่งผลกระทบต่อการเติบโตของเศรษฐกิจจีนในปัจจุบันเหมือนที่ผ่านมา เนื่องจาก

1. สัดส่วนเงินออมภายในประเทศและเงินลงทุนที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่องมาหลายทศวรรษ โดยเฉพาะช่วงปี 2000 ถึง ปี 2010 ทำให้มีกำลังการผลิตส่วนเกินสะสม ประกอบกับช่วงปี 2008 ถึง ปี 2010 จีนเพิ่มการลงทุนจากภาครัฐและดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศ ท่ามกลางวิกฤตซับไพรม์หรือวิกฤตหนี้ด้อยคุณภาพของสหรัฐอเมริกา ตัวเลขในปี 2014 สัดส่วนการลงทุน(การสะสมทุน)จึงสูงถึง 46% ของ GDP ขณะที่การบริโภคภาคครัวเรือนมีสัดส่วนอยู่ที่ 38% ของ GDP

กำลังการผลิตส่วนเกินที่สะสมมาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้อัตราส่วนการผลิตต่อสินทรัพย์ลดลง ซึ่งเป็นตัวชี้วัดถึงทรัพย์สินมีประสิทธิภาพเชิงประโยชน์มาน้อยเพียงใด อีกทั้งเมื่อพิจารณาสัดส่วนสินทรัพย์ถาวรก็พบว่า อัตราส่วนการผลิตต่อสินทรัพย์ถาวรมีประสิทธิภาพลดลงอย่างมากเช่นกัน เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงปี 1980 ซึ่งเป็นช่วงแรกเริ่มการปฏิรูปเศรษฐกิจ

2. จีนดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบวางแผนจากส่วนกลางมานาน รัฐเป็นผู้จัดสรรทรัพยากร/ทุน และเข้าดำเนินกิจการในรูปแบบรัฐวิสาหกิจ ส่งผลให้องค์กรภาครัฐมีขนาดใหญ่ มีต้นทุนการบริหารงานสูง มีปัญหาคอร์รัปชัน และการดำเนินงานด้อยประสิทธิภาพ นับเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

จากข้อมูลของทางการ ค่าใช้จ่ายการบริหารงานภาครัฐมีสัดส่วน 1 ใน 4 ของงบประมาณประจำปี ขณะที่ภาคเอกชนประเมินตัวเลขดังกล่าวสูงถึง 1 ใน 3 หรืออาจจะมากถึง 1 ใน 2 ของงบประมาณประจำปี แต่ปี 2012 เป็นต้นมา ภายหลังจากที่รัฐบาลดำเนินมาตรการปราบปรามคอร์รัปชันอย่างจริงจัง งบประมาณรายจ่ายภาครัฐ โดยเฉพาะพิธีการและงานรับรองต่างๆ ลดลงเกือบเท่าตัว

3. จีนมีสัดส่วนหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้น ในไตรมาสแรกของปี 2019 หนี้สาธารณะของจีนเพิ่มขึ้นถึง 248.83% ของ GDP อันเป็นผลจากนโยบายการเงินแบบผ่อนปรนและการให้สินเชื่อ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและรักษาอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจไม่ให้ชะลอลงต่ำกว่า 6.4% ขณะที่ The Institute of International Finance ซึ่งเป็นสถาบันการเงินระหว่างประเทศภาคเอกชนของสหรัฐอเมริกา ประเมินว่า ไตรมาสแรกของปี 2019 จีนมีสัดส่วนหนี้สาธารณะสูงถึง 303% ของ GDP คิดเป็นสัดส่วน 15% ของหนี้สาธารณะทุกประเทศรวมกัน ผลกระทบที่อาจตามมาคือการควบคุมความเสี่ยงทางการเงินจะทำได้ยากขึ้น

นอกจากนี้ ผลกระทบจากสงครามการค้าระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา ยังส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในไตรมาส 2 ของปี 2019 ให้ชะลอลงที่ระดับ 6.2% จึงมองว่า ปี 2020 ถึง ปี 2030 เศรษฐกิจจีนจะขยายตัวในอัตราชะลอลง มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยปีละ 6% และคาดการณ์ว่า ปี 2030 อัตราการเติบโตจะลดลงมาอยู่ที่ 5% การยกระดับภาคอุตสาหกรรมยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับการพัฒนาเทคโนโลยี ธุรกิจบริการ และการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม การว่างงานและสังคมสูงวัย เป็นต้น

(ข้อมูลเพิ่มเติม)

ตัวเลขเศรษฐกิจจีนที่สำคัญในครึ่งปีแรก (ปี 2019)

สำนักงานสถิติแห่งชาติจีนเปิดเผยตัวเลขเศรษฐกิจจีนที่สำคัญในครึ่งปีแรกของปี 2019 โดยเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2018 ดังนี้

1. เศรษฐกิจจีนครึ่งปีแรก เติบโต 6.3% มูลค่าผลผลิตมวลรวมในประเทศ(GDP)อยู่ที่ 45.09 ล้านล้านหยวน นับว่าเป็นอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยังอยู่ในระดับแนวหน้าของโลก โดยจีนพยายามรักษาระดับการเติบโตทางเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ เพื่อไม่ให้เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจและการเงิน

2. การลงทุนในสินทรัพย์ถาวรโดยรวม เติบโต 5.8% ซึ่งลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน หากจำแนกประเภท พบว่า การลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เพิ่มขึ้น 10.4% และธุรกิจบริการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพิ่มขึ้น 13.5% สูงกว่าการเติบโตของการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรโดยรวมทั้งประเทศ นอกจากนี้ การลงทุนในสินทรัพย์ถาวรโดยรวมในภาคกลางและภาคตะวันตกของจีน มีอัตราการเติบโตที่สูงกว่าภาคตะวันออก

3. การบริโภคภายในประเทศ เติบโต 8.4% มูลค่ารวมการจำหน่ายปลีกสินค้าบริโภค อยู่ที่ 19.52 ล้านล้านบาท โดยคิดเป็นสัดส่วนการบริโภคในภาคบริการ 49.4%

4. การค้าระหว่างประเทศ มีมูลค่าการส่งออก เท่ากับ 7.95 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้น 6.1% และมีมูลค่าการนำเข้า เท่ากับ 6.72 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้น 1.4%

5. การลงทุนจากต่างชาติ ช่วงครึ่งปีแรกมีการจัดตั้งบริษัททุนต่างชาติ 20,000 กว่าแห่ง เงินทุนต่างชาติที่ใช้จริง 478,330 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 7.2% รัฐบาลจีนยังคงส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติและให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ ทั้งด้านการลงทุน ภาษี และศุลกากร

6. รายได้หลังภาษีเฉลี่ยต่อหัว อยู่ที่ 15,294 หยวน/ครึ่งปี เพิ่มขึ้น 8.8% เมื่อหักผลกระทบจากเงินเฟ้อ พบว่าเพิ่มขึ้น 6.5% รายได้ที่เพิ่มขึ้นเป็นไปตามการเติบโตทางเศรษฐกิจ ที่น่าสนใจคืออัตราการเพิ่มของรายได้ประชากรในภาคชนบทสูงกว่าภาคตัวเมือง

(จากข้อมูลปี 2018 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติจีน รายได้หลังภาษีเฉลี่ยต่อหัว อยู่ที่ 28,228 หยวน/ปี โดยที่ประชากรภาคตัวเมืองมีรายได้หลังภาษีเฉลี่ย 39,251 หยวน/ปี หรือ 3,270 หยวน/เดือน ประชากรภาคชนบทมีรายได้หลังภาษีเฉลี่ย 14,617 หยวน/ปี หรือ 1,218 หยวน/เดือน)

7. แรงงานใหม่ที่เข้าสู่ตำแหน่งงาน มีจำนวน 7.37 ล้านคน อัตราการมีงานทำบรรลุเป้าหมายที่ทางการกำหนดไว้ที่ 67% สำหรับอัตราการว่างงานทั้งประเทศอยู่ที่ 5.1% อัตราการว่างงานสำหรับประชากรอายุ 25-59 ปี อยู่ที่ 4.6% นักวิชาการจีนส่วนใหญ่เห็นว่า อัตราการว่างงานจริงสูงเป็น 3 เท่าของตัวเลขทางการ และมีจำนวนคนว่างงานมากถึง 10 ล้านคน การที่อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจปรับลดทุก 1% จะก่อให้เกิดคนว่างงาน 1-2 ล้านคน

8. ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น โดยที่ดัชนีราคาผู้บริโภคเพิ่มขึ้น 2.2% ในระดับตัวเลขดังกล่าวแรงกดดันจากภาวะเงินเฟ้อยังมีไม่มาก และดัชนีราคาผู้ผลิตเพิ่มขึ้น 2.1% แต่จากสภาพความเป็นจริง ราคาสินค้าบริโภคเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวโดยเฉพาะกลุ่มอาหาร

9. มูลค่าอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูง เพิ่มขึ้น 9.0% ตามแนวโน้มการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลังงานสะอาด(ไฟฟ้า/แสงอาทิตย์)และอุตสาหกรรมแบตเตอรี่ไฟฟ้า มีปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น 34.6% และ 20.1% ตามลำดับ

10. การลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ เพิ่มขึ้น 10.9% ขณะที่ปริมาณที่อยู่อาศัยที่เสนอขาย ลดลง 1.8% เช่นเดียวกับราคาที่อยู่อาศัยในเขตเมือง ปรับเพิ่มในอัตราที่ลดลง

*****